

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מעלת היתור

פרשת ויצא

בס"ד | גליון מס' 509

איך לזכות ב-3 מיליון שקל, וגם יותר?

והנה היא לאה (כ"ט, כ"ה)

הוא ותן. אך ההיסטוריה מרחל אימנו והלאה מוכיחה, שלטווח הארוך היתור תמיד משתלם, לא רק למען המוותר עצמו - אלא ויתור של אדם יחיד יכול להציל את העם כולו, ויתור אחד, אצילי וגיבור של יהודי על פרט קטן או גדול - יכול לשנות את גורל העם היהודי כולו, כי אין כדאי ומשתלם מהויתור!

רגעי ההתמודדות הללו אינם נדירים, הם מתרחשים בבית הכנסת, מול השכנים, עם האחים והגיסים וגם בחצרות תלמודי התורה ובתי הספר. ברגעים רבים אנו מתמודדים עם השאלה אם לוותר, וכדאי לזהותם ולדעת כי אלו הם רגעי הזדמנות עבורנו ועבור עם ישראל כולו. ברגעים אלו ניזכר בדמותה האצילית של רחל אימנו והישועה שהגיעה בזכותה, ונפנים: מויתור לא מפסידים, רק מרוויחים לפתוח שערי שמים, להשפיע שפע טובה וברכה וישועות גלויות!

אחד הסיפורים מרגשי הלב ומרטיטי הנפש שביסוד ההיסטוריה היהודית שלנו, מסופר בפרשת השבוע הנוכחי. פסוקי התורה ומפרשיהם נוטלים אותנו במסע מרטיט בנבכי נפש של האימהות, המקבלות את הזכות להעמיד את עם ישראל על תילו, להינשא ליעקב אבינו - בחיר האבות, ולזכות להקים עמו משפחה שתהיה הבסיס לכלל ישראל - שנים עשר שבטי יי.

וכאן אנו נפגשים בסיפור המטלטל, בו יעקב קובע סימנים עם האשה שבחר לשאת - היא רחל, על מנת לוודא שלבן לא יגנוב אותו וישלח את לאה תחתיה, כפי שאכן עשה לבסוף. רחל אימנו רואה כי אכן כן, אביה הרמאי שולח את לאה במקומה, ומבינה כי היא לא תדע את הסימנים, ואז יקרה הנורא מכל: לאה תתבייש!

אוי! לכזה דבר לא מסכימה רחל אימנו הצדקנית, את המחשבה הזו היא לא יכולה לשאת. היא ממחרת לומר את הסימנים ללאה, מאפשרת לה בעצם לחטוף את הזכות להינשא ליעקב. היא מבינה שבמעשה הגבורה הזה ייתכן שתפסיד את הזכות להינשא ליעקב בכלל, בוודאי שחלק משנים עשר השבטים לא ייוולדו על ידה, ועדיין - היא מוותרת, ויתור גיבור ואמיץ, שקשה לאמוד את השלכותיו ואי אפשר לתאר את גבורת הרוח שבו.

אם היינו עוצרים את הסיפור כאן, יתכן שתעלה המחשבה כי בסופו של דבר, רחל הפסידה מהויתור. הנה, היא נישאה רק כאשה שניה, זכתה להעמיד רק 2 שבטים במקום 12. עד שבא המדרש בפתחת איכה, וחושף תגלית מרעישה:

היו אלה ימים קשים לעם ישראל, ימי חורבן בית המקדש. ירמיהו הנביא בא ועורר זכות אבות, ביקש מהם לחלות פני בורא עולם ולבקש רחמים על עם ישראל. גם ממשה רבנו ביקש, אך כולם לא נענו, כיוון שהיתה גזירת שמים קשה במיוחד. עד שבאה האמא של עם ישראל, הנושאת את הדאגה לשלום בניה באהבה אין קץ, רחל אימנו, ואמרה בפשטות:

רבנו של עולם, גלוי וידוע לפניך שהייתי אמורה להינשא ליעקב כאשה ראשונה ויחידה. ויתרתי, ויתרתי למען אחותי, שלא תבוש ולא תיכלם, למענה ויתרתי על הזכות הגדולה, ויתרתי על כל הזכויות העתידיות, ויתרתי למען אחותי! אז אנה ה', כשם שאני ויתרתי, כך אתה תוותר לעם ישראל בשעת צרה קשה זו!

מיד נכמדי רחמי הקב"ה, והוא זכר את מעשה היתור האצילי, והשיב לרחל את אותה הבטחה אלוקית נצחית מפורסמת: 'כה אמר ה', מגיע קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעולתך ושובו בנים לגבולם!' זו ההבטחה האלוקית כי עוד ישוּבו ימי הזהור, עוד ייבנה עם ישראל במלוא תפארתו והדרו, ועוד נזכה לגאולה השלימה. לא שבת אחד ולא שניים, את עם ישראל כולו, לדורי דורות, הצילה רחל אימנו בויתורה האצילי. כי בזכותה אנו מובטחים לגאולה שלימה בקרוב.

כי כשעם ישראל היה נתון בצרה, כשגזירה קשה ונוראה ריחפה על כולנו, כל האבות והאימהות ומשה רבנו שהתחננו - לא הצליחו להכריע את הכף. עד שהגיע כוחו של היתור, עד שהתייצבה בכף המאזניים הגבורה העוצמתית שיש בויתור והקרבה למען הזולת - והיא שהכריעה את הכף להבטיחנו בגאולה שלימה, לפתוח למעננו שערי שמים כבתחילה.

מתברר, כי כשאדם מוותר, תמיד בשעת מעשה ולטווח הקצר הוא נראה כמפסיד, יתכן שבעיניו או בעיני אחרים הוא נראה נחות, מסכן כזה, שאפשר 'לדרוך' עליו

הסוד שנחשף לאחר הפטירה...

כשמשפחת זלץ הביטה ביחידת הדיוור הגאה שבנו, הם לא יכלו לדמיין מה צופן עתידה. הם בנו את יחידת הדיוור בעמל וזיע, בעזרת הלוואות ומחשבות על תוספת ההכנסה מדמי השכירות. כשהיתה מוכנה פרסמו כמה מודעות סביב שכונתם השקטה, ממתניינים לטלפונים מזוגות צעירים, אולי אפילו ממחותנים טרם יום החתונה...

אך ביום המחרת, כבר בשעה שבע בבוקר, צלצל הטלפון. מעבר לקו נשמע קול מבוגר, אשה שמטון קולה ניכר כי היא בגיל זיקנה ממש. היא התעניינה לגבי הדירה, שאלה על השכנים ועל הסביבה, וברירה גם על שטח הדירה. 'נראה לי שזה מתאים לי' - אמרה לבסוף, 'אפשר לבוא לראות?'

הם קבעו לשעה שמונה, ובשעה שמונה אפס אפס צלצל הפעמון. בני הזוג זלץ הביטו בעינייהם הדלת, ועיניהם חשכו. היתה זו אשה מבוגרת מאוד, שנראתה שונה ואולי אף קצת מוזרה. בלשון המעטה נוכל לציין, כי לא כך דמינה משפ' זלץ את השוכרים שלהם - הם חשבו על זוג צעיר וחייכן, ולפניהם עומדת אשה הנראית כלקוחה מעולם אחר...

אלא שהשוכרת המדוברת, כלל לא הרגישה בכך, והיתה נמרצת ועניינית, מבקשת לחתום חוזה כאן ועכשיו. בתחילה, ניסו בני הזוג לדחותה בתירוצים שונים, ואף טענו כי הבניין צעיר ותוסס מדי עבורה, ואולי כדאי לה לחפש דירה בבניין שקט יותר, מה עוד, שהם מבקשים שיקים לחצי שנה מראש, וכך קיוו כי העניין ייחדה קצת ויוכלו להרהר מה עושים...

אלא שהגברת הנמרצת, שלפה פנקס שיקים, חתמה על ששה מהם וחתמה באותה נשימה על חוזה השכירות. לנוכח זאת, לא היתה לרב זלץ ברירה, וגם הוא חתם על השכירות כדת וכדין, בלי לדעת מה צופן עתידה. עוד באותו היום העבירה האשה את מיטלטליה לדירה, וגם הספיקה לערוך היכרות קולנית עם השכנים, כשנשקה בדלת אחר דלת ועוררה מבטי תמיהה בולטים...

בחלוף ימים ספורים התברר, כי האשה זקוקה נואשות לברי שיח, ומסוגלת לנקוש על הדלת בכל שעה, ולבקש בפשטות להיכנס ולדבר, כשבית משפ' זלץ הקרוב אליה - הוא היעד המועדף. בתוך ימים בודדים, כבר ידעו כל בני המשפחה את סיפור חייה העצוב, ומדוע היא זקוקה באופן כה נואש לתשומת לב:

כרטיס זהב לחיים

מעשה בחתן תלמיד ישיבה שלמד בארץ, ועמד לנסוע לארצות הברית להתחתן, כשלפני כן ביקש להיכנס אל ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, ממנו ביקש 'עצת זהב' לחיי אושר ושלום בבית. השיב לו ראש הישיבה: 'יש לי שבבילך 'עצת זהב' אמיתית, החזק בה אל תרף. זו עצה הכוללת שלוש מילים בלבד, ואלו הן: 'לוותר, לוותר, לוותר!' - אמר ראש הישיבה בחיך...

כל העוסקים בהשכנת שלום, בתוך קהילות, בתוככי בניינים וגם בתוככי בתים בישראל, יודעים להעיד מנסיונם האישי עד כמה עצה זו היא אכן 'עצת זהב'. המוותר - לא רק שאינו מפסיד כלום, נהפוך הוא - הוא מרוויח חיים מאושרים ושלווים, הוא זוכה בחיים נוחים ומאירים, הוא משרה בביתו אורה רגועה ושמחה, וגם מחנך את ילדיו להתנהגות אצילית לצד ישועות גדולות. הבה נאמץ את שיטת היתור, כי היא המפתח לחיים טובים ומאושרים!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל)
ת.נ.צ.ב.ה.

כיצד נחטפה דירה חשוכה?

היתה זו שעת ערב מוקדמת, עת נקשה שכנה על דלתה של משפחת כהן, ובידה אוגדנית דפים משורטטים, ובה תוכניות בניה והרחבה מפורטות ומכונות. השכנה פירטה בקצרה את בקשתה, ולא הסתירה את הקושי שבה:

'את יודעת, ב"ה המשפחה גדלה, ונוצר הצורך להרחיב את הדירה. שרטטנו תוכניות בניה, ואנחנו זקוקים לאישור השכנים כמקובל. אני חייבת לציין - הודתה השכנה בגילוי לב - 'שכשאנו נרחיב בצד מזרח - זה בהחלט יחסום לכם את השמש מחלון הסלון והמרפסת בסלון, וכל הצד המזרחי. ועדיין, אני מבקשת שתבדקו אם תוכלו להסכים לחתום לנו...' - סיימה את בקשתה במבוכה קלה...

בשעת ערב מאוחרת, החלה ההתייעצות בין הגב' כהן לבעלה. 'אין ספק' - קבעו השניים לאחר בדיקה מעמיקה, 'שמרפסת השמש בסלון תהפוך למרפסת האין שמש, והסלון יוחשך משמעותית. לפיכך אנו רשאים להתנגד לתוכניות הללו, עקב הנוק הנגרם לנו מהן... מצד שני, יש לנו הזדמנות לוותר, ויתור איכותי ואצילי, ויתור אמיתי מהלב לשכנים, כדי שירוחם להם. אז נכון שזה יחשיך לנו את הבית, אבל אולי כדאי בהרבה שהשגמה תאיר מיותר זך וטהור לשכנים?

לאחר התייעצות שנמשכה כמה ימים ולילות, התקבלה ההחלטה הגורלית והגיבורה. בכוחות משותפים החליטו בני הזוג כהן לוותר על השמש למען השכנים. הם הגישו את התוכניות החתומות לשכנים, ובתוך תקופה קצרה כבר החלו הטרקטורים במלאכתם, והרחבת השכנים קרמה עור וגידים, יציקות ובלוקים, טיח חיצוני וחיפוי פנימי...

התקופה הראשונה היתה כרוכה בהסתגלות. הסלון המואר עד עתה באור טבעי - הוצרך לתאורת חשמל בכל שעות היום. במרפסת כבר לא היה שמש, אפשר להשתזף בשמש רק בגינה השכונתית. כל אימת שחלפו במוחה של גב' כהן הרהורים וערעורים על הצעד שעשתה, נזכרה בכך שרווח לשכניה, ביתם התרחב, חייהם מאושרים יותר, והיא השתדלה להתרכז בלשמוח בשמחתם.

חלפה תקופה לא קצרה, ועקב שיינויים שונים הוצרכה משפ' כהן למכור את ביתם ולעבור לעיר אחרת. בני הזוג קיוו כי בעיית חוסר השמש בדירה תפגע כמה שפחות במחירה, והתייעצו במתווך שקבע להם מחיר. כמנהגם של מוכרים היודעים שיצטרכו לרדת במשא ומתן - הוסיפה משפ' כהן עוד מאה אלף ש"ח, 'כדי שיהיה ממה לרדת'...

לאחר כמה ימים, התקשרה אשה וביקשה לראות את הדירה, כשהיא מדגישה שהיא רוצה לבוא בשעה שהשמש בראש הרקיע, כי היא צריכה לבחון את הנקודה הזו בדיוק. נקבעה שעה מוארת בעיצומו של יום, למרות הספקנות הרבה. הרי אם האשה רוצה לבחון את עניין השמש - מה הסיכוי שתחתום על דירה חשוכה ונטולת שמש?

למחרת, בשעת בוקר צחה מעננים, הופיעה האשה המתעניינת. היא נכנסה לבית, בחנה את כל פרטיו ודקדוקיו, והחלה לבחון את ענין השמש. הסתכלה בסלון, בדקה את המרפסת, ועיניה מפיקות קורת רוח, היא מתחייכת והולכת... היא שבה ונכנסה למרפסת, מביטה ובוחנת כל העת את השמש שאיננה, ונראית יותר ויותר מרוצה...

'סגרונו!' - קמה לפתע המתעניינת והפכה לקונה בכהרף עין, בלי להתמקח על המחיר, בלי לדון בהסדרי התשלום, 'מה שנוח לכם' - אמרה, והחלה לשרבט את 'זכרון הדברים' על הכתב. ולאחר שנחתמה העסקה כדת וכדין, פנתה את סגור לבה וסיפרה:

'האמת, שבנוודאי הייתי שמחה להתווכח על המחיר, לחסוך לי כמה עשרות אלפי שקלים. אלא שאין לי ברירה - אני סובלת ממחלה נדירה, וחשיפה לאור השמש מסכנת את חיי. ראיתי מאות דירות, אך בכל אחת מהן יש שטח חשוף לשמש, וזה מסוכן עבורי. עד שראיתי את הדירה שלכם, ואינני יכולה לוותר על ההזדמנות לקנות את דירת חלומותיי - דירה מקסימה שאין בה שמש! - אמרה ולא הוסיפה מילה...'...

ובני הזוג כהן נותרו המומים, נטועים למקומם ואינם מאמינים. לא רק שלא הפסידו מהויתור, לא רק שמחיר הדירה לא ירד - אלא הוא עלה והתעלה בעיניו זו שקנתה את הדירה, עד שמיירה לחתום לפני שדירת חלומותיה תיחטף לה מבין האצבעות, ובמחיר יקר מהמקובל - העיקר שזו דירה שאין בה שמש, אותה שמש שויתרו עליה בגבורה ולא ידעו כמה ירווחו מהויתור הזה...

את הסיפור סיפר הגאון רבי משה טולידנו שליט"א ממקור נאמן, כדי ללמדנו: מויתור לא מפסידים, לא מפסידים! לפעמים רואים זאת בעינינו, לפעמים זה לוקח שנים, לפעמים - רק בורא עולם המשנה ומסדר סדרי עולם כרצונו - קובע כיצד זה באמת יקרה. אבל תמיד תמיד - מויתור לא מפסידים, רק מרויחים!

הבה נאמץ את המסר הזה, וניקח אותו עימנו כמסר לחיים: כשהשכן מבקש או החבר, כשילד בבית הספר או החברותא בשיבה - לפעמים קשה לוותר, זה נראה שנפסיד. אבל אין דבר כזה, מויתור רק מרויחים, רק מרויחים!

האשה התארכה בצעירותה עם חייל, שנפל על משמרתו במלחמת ששת הימים, ומאז - לבה לא השלים עם הבשורה הקשה, והיא עדיין מחכה לו - לכשישוב בתחיית המתים... בינתיים, כבר עשרות שנים, התגוררה לבדה, גלמודה וערירית, בבית בתל אביב, אלא שכאשר התגברה והתקשתה לצאת - הכבידה עליה הבדידות, ולכן החליטה לעקור לשכונה עליוזה יותר, לחיות בחברה תוססת ומליאת שמחת חיים...

לצד העובדה שנפלה כמעמסה על כל דיירי הבנין ועל משפ' זלץ בפרט, העיקה העובדה הכלכלית הפשוטה: האשה לא שילמה את דמי השכירות! אחרי שלושה חודשים בהם הופקדו השיקים שלה, היא הודיעה למשפ' זלץ כי אם יפקידו את השיקים - הם יחזרו מוחסר כסוי, ולכן כדאי שימתינו מעט. אך כשזמן נוסף חלף והכסף איננו, שבו בני הזוג והזכירו לה את הבטחתה, אך ללא הועיל...

חולף עוד חודש ועוד חודש, וכבר כמחצית השנה שהאשה מתגוררת ביחידת הדיוור, מבלי לשלם! אין צורך לחזור על טענותיה, באשר הצד השווה שבהם שאלה הניבו תירוצים, ולא כסף כדמי שכירות! מצד שני, בכל פעם היתה בוכה ומתחננת, משבחת את הסביבה ואת חייה החדשים, ומבקשת להמתין עוד, כי 'הרי לא שייך שתזרקו אשה ערירית לגור ברחוב'...

ערב אחד, אחרי שהילדים נרדמו וגם השוכרת כבר סיימה להשיח את ליבה כמדי יום, התקיימה התייעצות רחופה בסלון בית משפ' זלץ. העובדות עלו על השולחן חד וחלק: האשה נראית מזוהה, היא מעמסה כבידה על המשפחה ועל דיירי הבנין, ויש מי שרואים בה מטורד. היא גם זקוקה להרים של תשומת לב, אך החמור מכל - היא לא משלמת שכירות, פשוט חיה כאן בחינם! היתכן כדבר הזה?!

מצד שני - היא באמת עושה רושם של אשה יהודיה אומללה, שהחיים לא הטיבו עמה. היא בודדה וגלמודה, וטענתה כי היא עלולה להיזרק לרחוב ולהפוך להומלסית - נכונה לחלוטין. מה עוד, שניכר שחיה השתפרו, היא כבר לא בודדה, הסביבה הטיבה עמה. אולי זהו המקרה בו נדרש ויתור? אולי כאן המקום לנשוך שפתיים בגבורה, לדלג על כל מה שהוזכר קודם לכן, ולהחליט להמתין עוד ועוד?

ההתייעצות נמשכה שעה ארוכה, בסיימה קיבלו בני הזוג את ההחלטה האצילית לוותר. עם כל הקשיים ולמרות ההתמודדות, עם הקושי הכלכלי ואף שהאשה מהווה מטורד מסוים עליהם - יש כאן מצוה נאצלת, וכדאי לוותר לה. אחרי קבלת ההחלטה עלו בני הזוג זלץ על יצועם, מרוצים מהויתור, מאושרים מהגבורה, שמחים על שזכו לוותר למרות הכל...

חמש שנים נמשכה ה'שכירות' המזוהה, כשמשפ' זלץ נושכת שפתיים בגבורה פעם אחר פעם. הם המשיכו להיות לה לחברה, נתנו לה לדבר באוזניהם כאוות נפשם, וגם שלחו לה מכל תבשיל שבישלו כדי שתטעם, ותחוה את דעתה המלומדת גם בנושא זה כמובן... היה ניכר שהאשה מרוצה מחייה החדשים, וממש מאושרת מההחלטה שקיבלה - לבוא לגור לצידם, ועוד חיים אין כסף!

ואז, ביום בהיר אחד, האשה לא חשה בטוב ופונתה לבית החולים, כשהגב' זלץ מגיעה מיד אחריה כדי לדרוש בשלומה, וגם ממחרת לקבוע תורנות ביקורים בין השכנות לימים הקרובים. כשהאשה המבוגרת שמעה על כך, קרנו פניה מאושר ושמחה, אלא שלזמן מועט בלבד - כי כבר ביום המחרת חלה הידרדרות פתאומית במצבה, והיא נפטרה לבית עולמה...

איש לא ישב על הגלמודה הזאת 'שבעה', אך דיירי הבנין השתדלו להתפלל וללמוד לעילוי נשמתה בדירה בה התגוררה בחינם בחמש השנים האחרונות. עם סיום השבעה, החלו בני משפ' זלץ לפנות את הדירה מחפציה, כשלתע, מהמגירה הראשונה בשידה, צפה ועלתה לנגדם מעטפה חומה גדולה, בראשה כתוב באותיות גדולות: 'צוואה'...

וכך נכתב בצוואתה: 'לבני משפ' זלץ היקרים! האמת היא, שמעולם לא התקשיתי בתשלום דמי השכירות, יש לי כסף די והותר. אך רציתי לבדוק אם היחס ההוגן והמפרגן כלפיי תלוי בכסף, או שאתם באמת אנשים כה אציליים וותרנים, המעניקים יחס כה נחמד ותשומת לב בלתי מוגבלת לאשה זרה, ללא כל תמורה. עמדתם במבחן בהצלחה רבה, ובהתפעלות עמוקה מהתנהגותכם האצילית אני מעניקה לכם מתנת פרידה את ביתי שבתל אביב, דירה בת 2 חצי חדרים עם נוף לים. מיום לכתתי מהעולם תהא הדירה הזו שלכם במתנה!'

הצוואה מסתיימת בתודה נרגשת, כשהאשה ממשיכה לקשור כתרים לראשה של משפ' זלץ, שהתמסרה למענה מעל ומעבר ללא כל תמורה ותוך ויתור אצילי ונעלה. כשבידורו על הדירה המדוברת והגיעו לעו"ד המטפל בתיק, גילה הלה את אוזנם כי הדירה מוערכת בהון עתק, ושווה כשלושה מיליוני שקלים. 'זכיתם בלוטו בשלושה מיליוני שקלים' - אמר העו"ד בחיך רחב, 'הדירה שלה - הופכת לשלכם!'

הסיפור הלא ייאמן הזה, המופיע בספר 'האמנות' ואספרה' בעדות ממקור נאמן, ממחיש לנגדנו עד כמה מויתור לא מפסידים, אף פעם. זה יכול לקחת שנים ארוכות, לפעמים צריך לנשוך שפתיים לאורך זמן, אך הויתור תמיד משתלם, תמיד לבסוף הוא כדאי!

הבה נאמץ את המסר הזה, הובקע מסיפור כה מטלטל ומסעיר. ברגעי התמודדות נזכור, כי הויתור הרבה יותר משתלם, הרבה יותר כדאי. הוא פותח פתח לשערי השפע, ומעניק לנו שפע ברכה וטובה שאי אפשר לשער!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס